

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SAUGOS TYRIMŲ
ĮSTATYMAS

2024 m.

d. Nr.

Vilnius

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šio įstatymo tikslas – padidinti saugą oro, vandens ir sausumos transporto srityse, taip pat naudojantis lynų kelio įrenginiais, siekiant užtikrinti, kad orlaivių avarijų ir incidentų, laivų avarijų ir incidentų, geležinkelių avarijų ir incidentų, lynų kelio įrenginių avarijų ir incidentų ir kelių transporto priemonių įskaitinių eismo įvykių saugos tyrimai būtų veiksmingi, operatyvūs bei kokybiški ir padėtų išvengti būsimų avarijų ir incidentų.

2. Šis įstatymas nustato orlaivių avarijų ir incidentų, laivų avarijų ir incidentų, geležinkelių avarijų ir incidentų, lynų kelio įrenginių avarijų ir incidentų ir kelių transporto priemonių įskaitinių eismo įvykių saugos tyrimų tikslą ir nepriklausomumą, saugos tyrimų atlikimo tvarką, pranešimų apie laivų avarijas ir incidentus, geležinkelių avarijas ir incidentus, lynų kelio įrenginių avarijas ir incidentus ir kelių transporto priemonių įskaitinius eismo įvykius teikimo tvarką ir saugos tyrėjų kompetencijas, teises bei pareigas.

3. Šis įstatymas taikomas atliekant orlaivių avarijų ir incidentų, laivų avarijų ir incidentų ir geležinkelių avarijų ir incidentų saugos tyrimus tiek, kiek to nereglamentuoja Reglamentas (ES) Nr. 996/2010, Reglamentas (ES) Nr. 1286/2011 ir Įgyvendinimo reglamentas (ES) 2020/572.

4. Šio įstatymo nuostatos suderintos su Europos Sąjungos teisės aktais, nurodytais šio įstatymo priede.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Geležinkelių avarija** – nepageidaujamas arba netyčinis netikėtas geležinkelių įvykis arba tam tikra tokių įvykių seka, sukeliantys žalingus padarinius.

2. **Geležinkelių incidentas** – nepageidaujamas arba netyčinis netikėtas geležinkelių įvykis, išskyrus geležinkelių avarijas, turintis arba galintis turėti neigiamą įtaką geležinkelių eismo saugos kontrolei ar eismo saugos valdymui.

3. **Labai sunki laivo avarija** – laivo avarija, kai prazūsta laivas, mirtinai sužalojamas asmuo arba padaroma didelė žala aplinkai.

4. **Laivo avarija** – vienas ar keli įvykiai eksploatuojant laivą, sukeliantys bet kurį iš šių padarinių: mirtiną ar sunkų asmens sužalojimą; asmens dingimą iš laivo; laivo žūtį, numanomą žūtį arba jo palikimą; žalą laivui; laivo užplaukimą ant seklumos, jo valdymo praradimą arba susidūrimą; jūrų infrastruktūros pažeidimus, dėl kurių gali kilti pavojus pažeidimus sukėlusiam ar kitam laivui arba asmenims; didelę žalą aplinkai arba realią galimybę šiai žalai atsirasti dėl laivo ar laivų pažeidimų. Laivo avarija nelaikoma tyčinė veika ar neveikimas siekiant sukelti pavojų laivo saugai, asmeniui ar aplinkai.

5. **Laivo incidentas** – įvykis ar jų seka, išskyrus laivo avarijas, kuris (-ie) įvyksta tiesiogiai eksploatuojant laivą ir sukelia arba nesiėmus taisomųjų veiksmų gali sukelti pavojų laivo saugai, jame esantiems asmenims ar bet kuriam kitam asmeniui arba aplinkai. Laivo incidentu nelaikoma tyčinė veika ar neveikimas siekiant sukelti pavojų laivo saugai, asmeniui ar aplinkai.

6. **Lynų kelio įrenginio avarija** – nepageidaujamas arba netyčinis netikėtas lynų kelio įrenginio įvykis arba tam tikra tokių įvykių seka, sukeliantys žalingus padarinius.

7. **Lynų kelio įrenginio incidentas** – nepageidaujamas arba netyčinis netikėtas lynų kelio įrenginio įvykis, išskyrus lynų kelio įrenginio avarijas, turintis arba galintis turėti neigiamą įtaką lynų kelio įrenginių ir asmenų saugai.

8. **Saugos rekomendacija** – pagal saugos tyrimo metu surinktą informaciją arba abstrakčią duomenų analizę ir atliktų saugos tyrimų rezultatus pateikiamas siūlymas, siekiant užkirsti kelią kitoms laivų avarijoms ir incidentams, geležinkelių avarijoms ir incidentams, lynų kelio įrenginių avarijoms ir incidentams ir kelių transporto priemonių įskaitiniams eismo įvykiams.

9. **Saugos tyrimas** – po laivo avarijos ar incidento, geležinkelių avarijos ar incidento, lynų kelio įrenginio avarijos ar incidento arba kelių transporto priemonės įskaitinio eismo įvykio, siekiant išvengti kitų tokių avarijų, incidentų ir įvykių, vykdoma procedūra, kurios metu renkama ir analizuojama informacija, daromos išvados, įskaitant priežasties (-ių) nustatymą, ir prireikus rengiamos saugos rekomendacijos.

10. **Saugos tyrimo vadovas** – asmuo, kuriam, atsižvelgiant į jo kvalifikaciją, saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio vadovo sprendimu pavesta organizuoti, vykdyti ir kontroliuoti saugos tyrimą.

11. **Sunki geležinkelių avarija** – geležinkelių avarija, kai susiduria ar nuo bėgių nurieda traukiniai ir dėl to mirtinai sužalojamas bent vienas asmuo ar sunkiai sužalojami 5 ar daugiau asmenų arba padaroma didelė žala visų pločių vėžių geležinkelių infrastruktūrai, riedmenims ar aplinkai, taip pat kita tokias pačias pasekmes sukėlusį geležinkelių avariją, kurios poveikis geležinkelių eismo saugos kontrolei ar eismo saugos valdymui yra akivaizdus.

12. **Sunki laivo avarija** – laivo avarija, išskyrus labai sunkias laivo avarijas, kurios metu įvyksta gaisras, sprogimas, susidūrimas, laivas užplaukia ant seklos, atsitrenkia į kitą objektą, patiria apgadinimą dėl blogų oro sąlygų, patiria korpuso pažeidimų dėl susidūrimo su ledais, atsiranda laivo korpuso įtrūkimų ar numanomų laivo korpuso defektų ir panašiai ir dėl to atsiranda bet kuris iš šių padarinių:

1) nebegalima naudotis pagrindiniais laivo varikliais, labai apgadinamos laivo patalpos, konstrukcijos, pavyzdžiui, korpuso povandeninė dalis pasidaro nesandari ir panašiai ir dėl to laivas praranda savo jūrines savybes ir pasidaro netinkamas eksploatuoti;

2) užteršiama aplinka (nepriklausomai nuo teršalų kiekio);

3) įvyksta gedimas, dėl kurio laivą būtina vilkti arba jam reikalinga pagalba iš kranto.

13. **Sunki lynų kelio įrenginio avarija** – lynų kelio įrenginio avarija, dėl kurios mirtinai sužalojamas bent vienas asmuo ar sunkiai sužalojami 5 ir daugiau asmenų arba padaroma didelė žala lynų kelio įrenginiui, infrastruktūrai ar aplinkai.

14. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Reglamente (ES) Nr. 996/2010, 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2016/424 dėl lynų kelio įrenginių, kuriuo panaikinama Direktyva 2000/9/EB, Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekse, Lietuvos Respublikos vidaus vandenų transporto kodekse, Lietuvos Respublikos aviacijos įstatyme, Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto eismo saugos įstatyme, Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatyme ir Lietuvos Respublikos saugios laivybos įstatyme.

3 straipsnis. Įstatymo taikymas oro transporto srityje

Šis įstatymas taikomas vykdam Reglamento (ES) Nr. 996/2010 5 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytus įpareigojimus ir atliekant saugos tyrimus dėl eksperimentinės kategorijos orlaivių ir valstybės orlaivių, išskyrus krašto apsaugai naudojamus orlaivius, avarijų ir incidentų:

1) kurie įvyko Lietuvos Respublikoje;

2) jei orlaivio registravimo valstybė, naudotojo valstybė, projektavimo valstybė ar gamybos valstybė yra Lietuvos Respublika ir saugos tyrimo neatlieka kitos valstybės saugos tyrimų institucija arba negalima tiksliai nustatyti, kurios valstybės teritorijoje įvyko avarija ar incidentas.

4 straipsnis. Įstatymo taikymas vandens transporto srityje

1. Šis įstatymas taikomas atliekant saugos tyrimus dėl laivų avarijų ir incidentų:

1) kurie yra susiję su Lietuvos Respublikoje privalomais registruoti laivais, neatsižvelgiant į avarijos ar incidento vietą;

2) kurie įvyko Lietuvos Respublikos teritorinėje jūroje arba vidaus vandenyse su kitose valstybėse registruotais laivais;

3) dėl kurių sukeltų pasekmių atsirado didelė žala aplinkai, priklausančiai Lietuvos Respublikos jurisdikcijai, arba buvo kilęs realus pavojus tokiai žalai atsirasti;

4) dėl kurių sukeltų pasekmių atsirado didelė žala Lietuvos Respublikos jurisdikcijai priklausančiai jūros ar kranto infrastruktūrai arba buvo kilęs realus pavojus tokiai žalai atsirasti;

5) kurių metu ar dėl jų sukeltų pasekmių buvo mirtinai arba sunkiai sužaloti Lietuvos Respublikos piliečiai;

6) kurių saugos tyrimą atliekanti kitos valstybės kompetentinga institucija pareiškia, kad Lietuvos Respublikos kompetentingos institucijos disponuoja šiam saugos tyrimui reikšminga informacija.

2. Šiame įstatyme nustatyti reikalavimai netaikomi laivų avarijoms ir incidentams, susijusiems tik su:

1) karo ir su karinių jūrų pajėgų vėliava plaukiojančiais laivais;

2) pritvirtintomis jūrų gręžimo platformomis;

3) vidaus vandenyse eksploatuojamomis plūduriuojančiomis priemonėmis ir plūduriuojančiais įrenginiais.

3. Šio įstatymo 2 straipsnio 3 ir 4 dalyse ir šio straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodyta žala aplinkai laikoma didele, kai vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymu nustatoma, kad aplinkai padarytas reikšmingas neigiamas poveikis.

4. Šio straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodyta didelė žala Lietuvos Respublikos jurisdikcijai priklausančiai jūros ar kranto infrastruktūrai laikomas infrastruktūros objekto (-ų) sunaikinimas, sugadinimas ar reikšmingas jo (jų) veiklos sutrikdymas.

5. Šio įstatymo 2 straipsnio 3 ir 4 dalyse, šio straipsnio 1 dalies 5 punkte ir 21 straipsnio 3 dalies 3 punkte nurodytas asmens sužalojimas laikomas mirtinu, jei jį patyręs asmuo miršta per 30 dienų nuo avarijos dienos.

6. Šio įstatymo 2 straipsnio 4 dalyje ir šio straipsnio 1 dalies 5 punkte nurodytas asmens sužalojimas laikomas sunkiu, jei jį patyręs asmuo per 7 dienas nuo sužalojimo momento tampa nedarbingas ir šis nedarbingumas tęsiasi ilgiau nei 72 valandas.

7. Šio įstatymo 2 straipsnio 4 ir 5 dalyse nurodyti įvykiai, susiję su prie krantinės ar doke esančiu ar prišvartuotu laivu, taip pat su ant kranto dirbančiais darbuotojais, laikomi įvykusiais eksploatuojant laivą, jei šie įvykiai susiję su laivo konstrukcijomis ir įranga, laivo įgula, laive galiojančiomis procedūromis, laivo valdymu ir laive vykdyta veikla.

5 straipsnis. Įstatymo taikymas sausumos transporto srityje ir naudojantis lynų kelio įrenginiais

1. Šis įstatymas taikomas atliekant saugos tyrimus dėl geležinkelių avarijų ir incidentų:

1) kurie įvyko Lietuvos Respublikos teritorijoje esančioje visų pločių vėžių geležinkelių infrastruktūroje (toliau – geležinkelių infrastruktūra);

2) kurie įvyko ne Lietuvos Respublikos teritorijoje, tačiau yra susiję su Lietuvos Respublikoje įsteigta geležinkelio įmone (vežėju) arba riedmenimis, kurie yra įregistruoti arba kurių techninė priežiūra atliekama Lietuvos Respublikoje, arba saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio sprendimu kitais atvejais.

2. Šis įstatymas taikomas atliekant saugos tyrimus dėl lynų kelio įrenginių avarijų ir incidentų, kurie įvyko Lietuvos Respublikos teritorijoje.

3. Šis įstatymas taikomas atliekant saugos tyrimus dėl kelių transporto priemonių įskaitinių eismo įvykių, kurie įvyko Lietuvos Respublikos teritorijoje.

4. Šio įstatymo 2 straipsnio 11 ir 13 dalyse nurodyta žala laikoma didele, jeigu saugos tyrimus atliekantis struktūrinis padalinys iš karto ją įvertina ne mažesne kaip 2 milijonų eurų suma.

5. Šio įstatymo 2 straipsnio 11 ir 13 dalyse nurodytas asmens mirtinas ir sunkus sužalojimas

suprantamas taip, kaip jis apibrėžtas Reglamento (ES) Nr. 996/2010 2 straipsnio 5 ir 17 punktuose.

II SKYRIUS SAUGOS TYRIMAI

6 straipsnis. Saugos tyrimo tikslas

1. Pagal šį įstatymą atliekamų orlaivių avarių ir incidentų, laivų avarių ir incidentų, geležinkelių avarių ir incidentų, lynų kelio įrenginių avarių ir incidentų ir kelių transporto priemonių įskaitinių eismo įvykių (toliau kartu – avarija ir (ar) incidentas) saugos tyrimų tikslas yra avarių ir incidentų prevencija oro, vandens ir sausumos transporto srityse, taip pat naudojantis lynų kelio įrenginiais. Saugos tyrimais nesiekama nustatyti kaltės ar atsakomybės.

2. Atliekant saugos tyrimą renkama ir analizuojama visa naudinga informacija apie avariją ar incidentą, nustatomos juos lėmusios ar galėjusios lemti priežastys ir veiksniai, įvertinamos reikalingos priemonės siekiant ateityje išvengti avarių ir incidentų.

7 straipsnis. Saugos tyrimo funkcijos įgyvendinimas

1. Saugos tyrimo funkciją atlieka Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija. Šiuo tikslu Teisingumo ministerijoje įsteigiamas savarankiškas ir nepriklausomas struktūrinis padalinys, tiesiogiai pavaldus teisingumo ministrui.

2. Teisingumo ministras užtikrina saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio veiklos ir organizacinę nepriklausomumą.

3. Saugos tyrimus atliekančiam struktūriniam padaliniui negali būti pavedama atlikti kitų nei šiame įstatyme nurodytų uždavinių.

8 straipsnis. Saugos tyrimo nepriklausomumas

1. Saugos tyrimas yra nepriklausomas tyrimas. Jis atliekamas nepriklausomai nuo vykstančių administracinių, ikiteisminių ar teisminių procesų.

2. Saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio veikla grindžiama teisėtumo, nešališkumo, profesionalumo principais. Saugos tyrimus atliekantis struktūrinis padalinys, įgyvendindamas Reglamente (ES) Nr. 996/2010 nustatytus saugos tyrimų institucijai suteiktus įgaliojimus bei šiame įstatyme jam pavestas funkcijas ir priimdamas sprendimus, yra nepriklausomas.

3. Saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio organizacinė bei teisinė struktūra ir sprendimų priėmimas nepriklauso nuo institucijų, atsakingų už transporto tinkamumą, sertifikavimą, techninę priežiūrą, licencijavimą, transporto eismo kontrolę ar infrastruktūros naudojimą, mokesčių surinkimo įstaigų, atitikties įvertinimo įstaigų, infrastruktūros valdytojų, transporto įmonių, Europos Sąjungos agentūrų ir nuo jokių kitų trečiųjų šalių, kurių interesai ar uždaviniai gali kirstis su saugos tyrimus atliekančiam struktūriniam padaliniui pavesta užduotimi ar turėti įtakos jo nešališkumui.

4. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, Lietuvos Respublikos Seimo nariai ir kiti pareigūnai, politinės partijos ir politinės organizacijos, asociacijos, kiti juridiniai ir fiziniai asmenys neturi teisės saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, daryti jokio politinio, ekonominio, psichologinio, socialinio spaudimo ar kitokio neteisėto poveikio. Kišimasis į saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio veiklą užtraukia įstatymų nustatytą atsakomybę.

5. Siekdami užtikrinti saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio nepriklausomumą ir atliekamų saugos tyrimų patikimumą, šio padalinio valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis, atsižvelgdami į šiame straipsnyje nustatytus reikalavimus, turi vengti interesų konfliktų.

9 straipsnis. Saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio kompetencija

Saugos tyrimus atliekantis struktūrinis padalinys:

- 1) atlikdamas avarių ir incidentų, kurie nurodyti šio įstatymo VI skyriuje, saugos tyrimus:
 - a) operatyviai pradeda saugos tyrimą;

- b) saugos tyrimo veiksmus avarijos ar incidento vietoje atlieka kiek įmanoma greičiau, kad bet kokia avarijos ar incidento paveikta infrastruktūra būtų kuo greičiau atkurta eismui;
- c) saugos tyrimui atlikti pasitelkia asmenis, turinčius reikiamas specialiąsias kompetencijas ir kvalifikaciją;
- d) renka ir analizuoja svarbią informaciją, susijusią su avarija ar incidentu;
- e) saugo neskelbtiną saugos tyrimo informaciją, nurodytą šio įstatymo 26 straipsnio 1 dalyje;
- f) jei įmanoma, nustato priežastis ir (arba) veiksnius, lėmusius avariją ar incidentą;
- g) rengia ir skelbia saugos tyrimų ataskaitas;
- h) teikia saugos rekomendacijas;
- i) stebi, kaip įgyvendinamos saugos rekomendacijos;
- 2) sistemina ir saugo informaciją, susijusią su avarijomis ir incidentais;
- 3) kasmet iki rugsėjo 30 dienos teisingumo ministro nustatyta tvarka viešai skelbia metinę ataskaitą apie praėjusiais metais įvykusias avarijas ir incidentus, atliktus saugos tyrimus, pateiktas saugos rekomendacijas ir veiksmus, kurių buvo imtasi pagal anksčiau pateiktas saugos rekomendacijas;
- 4) imasi ir kitų saugos užtikrinimo priemonių, jei tokios priemonės nepažeidžia teisės aktų ar nedaro neigiamos įtakos įgyvendinant šį įstatymą;
- 5) rengia su saugos tyrimais susijusius teisės aktų projektus;
- 6) dalyvauja Europos Sąjungos institucijų ir tarptautinių organizacijų veikloje, susijusioje su saugos tyrimais.

10 straipsnis. Saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio vadovo kompetencija

1. Saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio vadovas turi atitikti Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatyme nustatytus reikalavimus ir turėti inžinerijos mokslų magistro kvalifikacinį laipsnį mechanikos, transporto ar aeronautikos inžinerijos srityje bei ne mažesnę kaip 5 metų darbo stažą oro, vandens ar sausumos transporto saugos srityje.
2. Saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio vadovas yra tiesiogiai atskaitingas teisingumo ministrui.
3. Saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio vadovas:
 - 1) vadovauja saugos tyrimus atliekančiam struktūriniui padaliniui;
 - 2) priima sprendimus dėl įvykusių avarijų ir incidentų klasifikacijos;
 - 3) priima sprendimus dėl saugos tyrimo pradėjimo, nepradėjimo, nutraukimo ir atnaujinimo;
 - 4) įvykus avarijai ar incidentui paskiria saugos tyrimo vadovą ir, jei reikia, saugos tyrėją (-us);
 - 5) užtikrina saugos tyrimų efektyvų planavimą, organizavimą, koordinavimą, priežiūrą ir vadovavimą jiems;
 - 6) atsako už atliekamų saugos tyrimų kokybę, nepriklausomumą ir nešališkumą;
 - 7) saugos tyrimo metu koordinuoja ryšius su valstybės ir savivaldybių bei kitų valstybių institucijomis ir įstaigomis;
 - 8) teikia informaciją visuomenei apie atliekamus saugos tyrimus;
 - 9) skelbia saugos tyrimų ataskaitas;
 - 10) teikia saugos rekomendacijas;
 - 11) tvirtina saugos tyrimų procedūrų aprašus;
 - 12) užtikrina, kad avarijų ir incidentų saugos tyrimų procedūros atitiktų Lietuvos Respublikos įsipareigojimus pagal Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos ir Tarptautinės jūrų organizacijos standartus bei rekomenduojamą praktiką;
 - 13) koordinuoja tarptautinį bendradarbiavimą saugos tyrimų srityje;
 - 14) rengia su saugos tyrimais susijusių teisės aktų projektus ar teisės aktų pakeitimus;
 - 15) priima kitus šiame įstatyme numatytus sprendimus;
 - 16) atsiskaito teisingumo ministrui už saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio veiklą.

11 straipsnis. Teisingumo ministro kompetencija saugos tyrimo srityje

1. Teisingumo ministras:

1) priima teisės aktus dėl saugos tyrimo atlikimo ir organizavimo, ataskaitų ir saugos rekomendacijų rengimo ir teikimo tvarkos;

2) tvirtina saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio nuostatus ir šio padalinio valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių aprašymus;

3) įstatymų nustatyta tvarka priima į pareigas ir atleidžia iš jų saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio valstybės tarnautojus ir darbuotojus, dirbančius pagal darbo sutartis, juos skatina, skiria jiems pašalpas, skiria tarnybines nuobaudas valstybės tarnautojams arba priima sprendimus dėl darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, padaryto darbo pareigų pažeidimo;

4) skiria finansinių ir žmogiškųjų išteklių, užtikrinančių nepriklausomą saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio funkcijų vykdymą;

5) sudaro susitarimus su kitomis institucijomis ir įstaigomis dėl bendradarbiavimo saugos tyrimo srityje.

2. Teisingumo ministras saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio vadovui, taip pat kitiems šio padalinio valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, negali duoti nurodymų, susijusių su saugos tyrimu, įskaitant sprendimus šį tyrimą atlikti ar jo neatlikti, nutraukti ar atnaujinti, saugos tyrimo ataskaita ir saugos rekomendacijomis.

III SKYRIUS

SAUGOS TYRIMŲ PERLEIDIMAS IR PERĖMIMAS, DALYVAVIMAS JUOSE IR BENDRADARBIAVIMAS JUOS ATLIEKANT

12 straipsnis. Saugos tyrimo atlikimo perleidimas ir perėmimas

1. Saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio vadovas gali perleisti atlikti saugos tyrimą arba jo dalį kitos valstybės saugos tyrimų institucijai, kaip numatyta Europos Sąjungos teisės aktuose arba Lietuvos Respublikai privalomuose tarptautiniuose įsipareigojimuose. Tokiu atveju saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio vadovas šios valstybės saugos tyrimų institucijai sudaro reikiamas sąlygas atlikti saugos tyrimą arba jo dalį.

2. Jei avarija ar incidentas, kurio saugos tyrimą atlieka kitos valstybės saugos tyrimų institucija, patenka į šio įstatymo 3, 4 ir 5 straipsniuose nustatytą taikymo sritį, saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio vadovas iš kitos valstybės saugos tyrimų institucijos gali perimti atlikti saugos tyrimą arba jo dalį, kaip numatyta Europos Sąjungos teisės aktuose arba Lietuvos Respublikai privalomuose tarptautiniuose įsipareigojimuose.

13 straipsnis. Dalyvavimas saugos tyrimuose

1. Jei saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio atliekamam saugos tyrimu suinteresuota kita valstybė, šios valstybės saugos tyrimų institucijos atstovas (-ai) gali dalyvauti šiame saugos tyrime, kaip numatyta Europos Sąjungos teisės aktuose arba Lietuvos Respublikai privalomuose tarptautiniuose įsipareigojimuose. Saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio vadovas priima sprendimą dėl kitos valstybės saugos tyrimų institucijos atstovo (-ų) dalyvavimo saugos tyrime.

2. Jei avarija ar incidentas, kurio saugos tyrimą atlieka kitos valstybės saugos tyrimų institucija, patenka į šio įstatymo 3, 4 ir 5 straipsniuose nustatytą taikymo sritį, saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio vadovas gali šio padalinio valstybės tarnautoją (-us) ir (ar) darbuotoją (-us), dirbantį (-ius) pagal darbo sutartį, skirti kaip atstovą (-us) dalyvauti tokiam saugos tyrime, kaip numatyta Europos Sąjungos teisės aktuose arba Lietuvos Respublikai privalomuose tarptautiniuose įsipareigojimuose.

14 straipsnis. Bendradarbiavimas atliekant saugos tyrimus

1. Saugos tyrimus atliekantis struktūrinis padalinys, atlikdamas saugos tyrimus, bendradarbiauja su kitų valstybių saugos tyrimų institucijomis. Bendradarbiavimas vykdomas laikantis Europos Sąjungos teisės aktuose arba Lietuvos Respublikai privalomuose tarptautiniuose įsipareigojimuose nustatytos tvarkos.

2. Saugos tyrimus atliekantis struktūrinis padalinys, atlikdamas saugos tyrimą, gali prašyti kitų valstybių saugos tyrimų institucijų, Europos Sąjungos institucijų ir tarptautinių organizacijų pagalbos, jei tai neturi įtakos jo nepriklausomumui.

3. Saugos tyrimus atliekantis struktūrinis padalinys kitos valstybės saugos tyrimų institucijos, atsakingos už saugos tyrimą, prašymu gali teikti pagalbą atliekant saugos tyrimą.

15 straipsnis. Valstybės institucijų ir įstaigų dalyvavimas saugos tyrimuose

1. Saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio vadovas gali prašyti Lietuvoje veikiančių valstybės institucijų ir įstaigų, atsižvelgiant į jų kompetencijos sritis, skirti atstovą (-us) dalyvauti saugos tyime.

2. Šio straipsnio 1 dalis taikoma ir tais atvejais, kai saugos tyrimus atliekantis struktūrinis padalinys teikia pagalbą kitos valstybės saugos tyrimų institucijai pagal šio įstatymo 14 straipsnio 3 dalį.

3. Jei šio straipsnio 1 dalyje nurodytas atstovas (-ai) eina pareigas valstybės institucijoje ar įstaigoje, jis (jie) institucijos ar įstaigos, kurioje eina pareigas, įgaliojimo sprendimu gali būti atleidžiamas (-i) nuo tarnybinių pareigų atlikimo laikotarpiui, kol dalyvauja saugos tyime.

IV SKYRIUS

SAUGOS TYRIMO VADOVO, SAUGOS TYRĖJŲ STATUSAS IR KVALIFIKACIJOS TOBULINIMAS

16 straipsnis. Saugos tyrimo vadovas ir saugos tyrėjai

1. Saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio vadovas iš saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, saugos tyrimui organizuoti, vykdyti ir kontroliuoti paskiria saugos tyrimo vadovą ir, jei reikia, saugos tyrėją (-us), kuris (-ie) turi turėti profesinę kvalifikaciją toje transporto srityje, kurios avarijos ar incidento saugos tyrimą atlieka.

2. Atsižvelgiant į avarijos ar incidento sunkumą, sudėtingumą, saugos tyrimui atlikti reikalingas specialiąsias kompetencijas ir kvalifikaciją, saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio vadovo siūlymu viešųjų pirkimų, savanoriškos veiklos ar neatlygintinų paslaugų teikimą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka gali būti pasitelkiami techninių ar specializuotų kompetencijų turintys asmenys, kurie turėtų tuos pačius įgaliojimus kaip saugos tyrėjai ir padėtų saugos tyrimus atliekančiam struktūriniui padaliniui atlikti saugos tyrimus.

3. Saugos tyrėjai savo pareigas atlieka nepriklausomai ir vykdo tik saugos tyrimo vadovo nurodymus.

4. Saugos tyrimo vadovo siūlymu saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio vadovas gali nušalinti saugos tyrėją nuo saugos tyrimo:

a) jei jis pažeidžia šio įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytų teisės aktų reikalavimus;

b) jei jis yra patekęs į interesų konfliktą, kuris trukdo atlikti saugos tyrimą.

5. Atlikus saugos tyrimą, saugos tyrimo vadovas saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio vadovui pateikia saugos tyrimo ataskaitą, išvadas dėl avarijos ar incidento priežasčių ir veiksmų ir, jei reikia, saugos rekomendacijas.

17 straipsnis. Saugos tyrimo vadovo ir saugos tyrėjų įgaliojimai

Saugos tyrimo vadovas ir saugos tyrėjai turi teisę:

1) patekti į avarijos ar incidento vietą, su avarija ar incidentu susijusias teritorijas ir laivus, riedmenis, lynų kelio įrenginius ar kelių transporto priemones, jų nuolaužas arba konstrukcijas, taip

pat apžiūrėti krovinį, įrangą arba jų liekanas, infrastruktūrą, eismo valdymo, kontrolės ir signalizacijos prietaisus;

2) sudaryti įrodymų sąrašą ir imtis reikiamų priemonių, kad įrodymai būtų iš karto surinkti ir būtų atlikta orlaivių, laivų, riedmenų, lynų kelio įrenginių ar kelių transporto priemonių, jų prietaisų ar komponentų, nuolaužų ar liekanų, infrastruktūros arba kitų sudedamųjų dalių ar medžiagų paieška ir surinkimas, taip pat apžiūros ar analizės tikslais juos paimti;

3) reikalauti, kad būtų įvertinti ir ištirti šios dalies 2 punkte nurodyti daiktai, ir laisvai susipažinti su vertinimo arba tyrimo rezultatais;

4) kviesti ir apklausti liudytojus, taip pat reikalauti, kad jie atskleistų informaciją ar pateiktų įrodymus, kurie yra svarbūs atliekant saugos tyrimą;

5) gauti aukų kūnų apžiūros rezultatus ir iš aukų kūnų paimtų ėminių tyrimų rezultatus;

6) reikalauti asmenų, susijusių su laivų, riedmenų, lynų kelio įrenginių ir kelių transporto priemonių ir jų infrastruktūros naudojimu, medicininės apžiūros rezultatų, iš šių asmenų paimtų ėminių tyrimų rezultatų ir su jais susipažinti;

7) gauti visą su avarija ar incidentu susijusią informaciją ir užregistruotus duomenis, tarp jų laivo reiso duomenų registravimo sistemos ar supaprastintos laivo reiso duomenų registravimo sistemos duomenis apie laivą, reisą ir maršrutą, krovinį, įgulą, darbuotojus ar visus kitus asmenis, objektus, sąlygas ar aplinkybes, juos kopijuoti ir jais naudotis;

8) gauti riedmenyse esančių įrašymo prietaisų ir aparatūros, naudojamų pranešimams žodžiu įrašyti ir signalizacijos bei eismo kontrolės sistemos veiklai registruoti, turinį, jį kopijuoti ir juo naudotis;

9) gauti bet kokią laivo vėliavos valstybės, laivybos bendrovės, laivo savininko ar valdytojo, laivų klasifikavimo bendrovės, laivo techninę priežiūrą vykdančių subjektų ir visų kitų su laivo avarija ar incidentu susijusių subjektų, jeigu jie ar jų atstovai yra įsteigti Lietuvoje, turimą informaciją ar įrašus;

10) gauti bet kokią geležinkelio įmonių (vežėjų), įmonių, kurios važiuoja į geležinkelių infrastruktūros objektų statybos, remonto ir (ar) techninės priežiūros darbų atlikimo vietą ir iš jos, manevravimo paslaugas teikiančių įmonių (toliau kartu – geležinkelio įmonės), geležinkelių infrastruktūros valdytojų, už techninę priežiūrą atsakingų subjektų, sugadinto turto savininkų, gamintojų, kitų asmenų ir subjektų, susijusių su geležinkelių avarija ar incidentu, ir geležinkelių transporto eismo saugos institucijos turimą informaciją ar įrašus;

11) gauti bet kokią lynų kelio įrenginių infrastruktūros valdytojų, ekonominės veiklos vykdytojų, nacionalinės akreditacijos įstaigos, atitikties vertinimo institucijos, už techninę priežiūrą atsakingų subjektų, kitų asmenų ir subjektų, susijusių su lynų kelio įrenginių avarija ar incidentu, ir institucijos, atsakingos už lynų kelio įrenginio leidimo išdavimą, turimą informaciją ar įrašus;

12) gauti bet kokią kelių transporto priemonės savininko, valdytojo, vairuotojo, gamintojo, subjektų, atsakingų už kelių transporto priemonių ir jų sudėtinių dalių tipo patvirtinimą, techninę apžiūrą, techninę priežiūrą, mokymo organizacijų, institucijų, atsakingų už kelių transportą ir infrastruktūrą, kelių saugumo auditorių, privalomosios transporto priemonių techninės apžiūros įmonių, kitų asmenų ir subjektų, susijusių su kelių transporto įskaitiniu eismo įvykiu, turimą informaciją ar įrašus;

13) prašyti valstybių su laivų avarių ar incidentų saugos tyrimu susijusių valdžios institucijų, tarp jų laivybos inspektorių, pakrančių apsaugos tarnybos pareigūnų, laivų eismo tarnybos operatorių, paieškos ir gelbėjimo komandų, laivavedžių arba kito uoste ar jūroje dirbančio personalo, pagalbos.

18 straipsnis. Kvalifikacijos tobulinimas

1. Saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio vadovas nustato saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, kvalifikacijos tobulinimo prioritetus, atitinkančius tarptautinius standartus ir praktiką, šiais 4 etapais:

a) pradinio mokymu;

b) mokymu darbo vietoje;

c) pagrindiniais avarių ir incidentų saugos tyrimų mokymais;

d) išplėstiniais avarių ir incidentų saugos tyrimo mokymais ir papildomais mokymais.

2. Teisingumo ministerija turi sudaryti sąlygas saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, kvalifikacijai tobulinti, o saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis, privalo nuolat tobulinti kvalifikaciją saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio vadovo nustatyta tvarka.

V SKYRIUS PRANEŠIMAI APIE AVARIJAS IR INCIDENTUS

19 straipsnis. Pranešimas apie avarią ar incidentą

1. Laivo savininkas ar valdytojas arba laivo kapitonas ar jam atstovaujantis fizinis ar juridinis asmuo, Lietuvos kariuomenės Karinių jūrų pajėgų Jūrų gelbėjimo koordinavimo centras, uostą, kurio akvatorijoje įvyko laivo avarija ar incidentas, valdanti įmonė, vidaus vandens kelio valdytojas, sužinoję apie įvykusią laivo avarią ar incidentą, nedelsdami, ne vėliau kaip per 1 valandą, apie tai praneša saugos tyrimus atliekančiam struktūriniam padaliniui.

2. Geležinkelio įmonės, jeigu šių įmonių naudojami riedmenys pateko į geležinkelių avarią ar incidentą, geležinkelių infrastruktūros valdytojai, jeigu šių valdytojų valdomoje geležinkelių infrastruktūroje įvyko geležinkelių avarija ar incidentas, ir geležinkelių transporto eismo saugos institucija, jeigu apie geležinkelių avarią ar incidentą buvo informuota tiesiogiai, sužinoję apie įvykusią geležinkelių avarią ar incidentą, nedelsdami, ne vėliau kaip per 1 valandą, apie tai praneša saugos tyrimus atliekančiam struktūriniam padaliniui.

3. Lynų kelio įrenginių infrastruktūros valdytojai, sužinoję apie įvykusią lynų kelio įrenginio avarią ar incidentą, nedelsdami, ne vėliau kaip per 1 valandą, apie tai praneša saugos tyrimus atliekančiam struktūriniam padaliniui.

4. Lietuvos policija, gavusi pranešimą apie kelių transporto priemonės įskaitinį eismo įvykį automobilių kelyje, kurio metu buvo mirtinai sužalotas bent vienas žmogus, apie tai praneša saugos tyrimus atliekančiam struktūriniam padaliniui.

5. Gavęs pranešimą apie avarią ar incidentą, saugos tyrimus atliekantis struktūrinis padalinys, laikydamasis Lietuvos Respublikos, Europos Sąjungos teisės aktuose arba Lietuvos Respublikai privalomuose tarptautiniuose įsipareigojimuose nustatytos tvarkos, nedelsdamas apie tai praneša valstybės institucijoms ir įstaigoms, tarptautinėms organizacijoms, Europos Sąjungos institucijoms ir užsienyje veikiančioms institucijoms.

6. Už nepranešimą apie įvykusią avarią ir incidentą, apie kuriuos privaloma pranešti saugos tyrimus atliekančiam struktūriniam padaliniui, šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse ir Reglamento (ES) Nr. 996/2010 9 straipsnio 1 dalyje nurodyti asmenys atsako Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka.

VI SKYRIUS IPAREIGOJIMAS ATLIKTI SAUGOS TYRIMĄ, SAUGOS TYRIMO ATNAUJINIMAS IR NUTRAUKIMAS

20 straipsnis. Įpareigojimas atlikti saugos tyrimą oro transporto srityje

1. Be Reglamento (ES) Nr. 996/2010 5 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytų įpareigojimų, saugos tyrimus atliekantis struktūrinis padalinys atlieka:

1) eksperimentinės kategorijos orlaivių avarių, kurių metu buvo mirtinai sužalotas bent vienas asmuo, saugos tyrimus;

2) valstybės orlaivių, išskyrus krašto apsaugai naudojamų orlaivių, avarių ir incidentų saugos tyrimus. Atliekant valstybės orlaivių avarių ir incidentų saugos tyrimus taikomos Reglamento (ES) Nr. 996/2010 nuostatos.

2. Saugos tyrimus atliekantis struktūrinis padalinys gali nuspręsti atlikti ir kitų eksperimentinės kategorijos orlaivių avarių ir incidentų saugos tyrimus, jei šie saugos tyrimai būtų

svarbūs aviacijos saugai.

3. Įvykus civilinio orlaivio ar valstybės orlaivio ir krašto apsaugai naudojamo orlaivio avarijai ar incidentui, saugos tyrimą atlieka saugos tyrimus atliekantis struktūrinis padalinys, jei su Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija nesusitariama kitaip.

21 straipsnis. Įpareigojimas atlikti saugos tyrimą vandens transporto srityje

1. Įvykus laivo avarijai ar incidentui, per 2 mėnesius nuo avarijos ar incidento dienos saugos tyrimus atliekantis struktūrinis padalinys atlieka preliminarų vertinimą, kurio metu įvertina situaciją ir priima sprendimą dėl laivo avarijos ar incidento saugos tyrimo atlikimo tikslingumo. Priėmęs sprendimą neatlikti sunkios laivo avarijos ar trumpesnio nei 15 metrų žvejybos laivo labai sunkios avarijos saugos tyrimo, saugos tyrimus atliekantis struktūrinis padalinys apie tai informuoja Europos Komisiją, nurodydamas tokio sprendimo priežastis.

2. Priimant šio straipsnio 1 dalyje nurodytą sprendimą, atsižvelgiama į laivo avarijos ar incidento sunkumą, su laivo avarija ar incidentu susijusio laivo tipą ir (arba) krovinio rūšį, taip pat į galimybes išvengti panašių laivų avarių ar incidentų ateityje, kaip nurodoma Europos Sąjungos teisės aktuose arba Lietuvos Respublikai privalomuose tarptautiniuose įsipareigojimuose, jei šis saugos tyrimas būtų svarbus laivybos saugai. Nusprendus atlikti laivo avarijos ar incidento saugos tyrimą, jis turi būti pradėtas iš karto, kai tik tai įmanoma, bet ne vėliau kaip po 2 mėnesių nuo dienos, kai įvyko laivo avarija ar incidentas.

3. Saugos tyrimus atliekantis struktūrinis padalinys atlieka labai sunkios laivo avarijos saugos tyrimą, kai:

- 1) laivas plaukioja su Lietuvos valstybės vėliava, nepriklausomai nuo tokios avarijos vietos;
- 2) ši laivo avarija įvyksta Lietuvos Respublikos teritorinėje jūroje ar vidaus vandenyse;
- 3) tokios avarijos metu mirtinai sužalojamas Lietuvos Respublikos pilietis, nepriklausomai nuo avarijos vietos ir nuo šią avarią patyrusio laivo ar laivų vėliavos.

4. Šio straipsnio 3 dalies reikalavimas dėl įpareigojimo atlikti labai sunkios laivo avarijos saugos tyrimą netaikomas, kai šios avarijos saugos tyrimą atlieka kitos valstybės saugos tyrimų institucija, vadovaudamasi Tarptautinės jūrų organizacijos nustatytais reikalavimais.

5. Šio straipsnio 3 dalies reikalavimas dėl įpareigojimo atlikti labai sunkios laivo avarijos saugos tyrimą taip pat netaikomas įvykus:

- 1) labai sunkiai nemechaniniu būdu varomo laivo, tradicinio laivo, pramoginio, mažojo laivo, jei šiais laivais nevykdoma prekyba, avarijai, nebent šiuose laivuose būtų įgula ir daugiau kaip 12 keleivių, plukdomų komerciniais tikslais;
- 2) labai sunkiai trumpesnio kaip 15 metrų žvejybos laivo avarijai.

6. Įvykus laivo ir krašto apsaugai naudojamo laivo avarijai ar incidentui, saugos tyrimą atlieka saugos tyrimus atliekantis struktūrinis padalinys, jei su Krašto apsaugos ministerija nesusitariama kitaip.

7. Šio straipsnio 1 ir 5 dalyse nurodytas žvejybos laivų ilgis suprantamas taip, kaip jis apibrėžtas 2017 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2017/1130, kuriuo nustatomos žvejybinių laivų charakteristikos, 2 straipsnyje.

22 straipsnis. Įpareigojimas atlikti saugos tyrimą sausumos transporto srityje ir naudojantis lynų kelio įrenginiais

1. Saugos tyrimus atliekantis struktūrinis padalinys privalo atlikti sunkios geležinkelių avarijos saugos tyrimą.

2. Saugos tyrimus atliekantis struktūrinis padalinys gali imtis geležinkelių avarijos ar incidento (įskaitant struktūrinių geležinkelių posistemių ar Europos Sąjungos geležinkelių sistemos sąveikos sudedamųjų dalių techninius gedimus), kurie šiek tiek kitomis sąlygomis būtų galėję sukelti sunkią geležinkelių avarią, saugos tyrimo.

3. Priimdamas sprendimą atlikti arba atsisakyti atlikti geležinkelių avarijos ar incidento saugos tyrimą, saugos tyrimus atliekantis struktūrinis padalinys atsižvelgia į:

- 1) geležinkelių avarijos ar incidento sunkumą;

2) tai, ar geležinkelių avarija ar incidentas yra geležinkelių avarių ar incidentų sekos, susijusios su visa geležinkelių sistema, dalis;

3) geležinkelių avarijos ar incidento poveikį riedmenų eismo saugai;

4) geležinkelių infrastruktūros valdytojų, geležinkelio įmonių, geležinkelių transporto eismo saugos institucijos ar Europos Sąjungos valstybių narių prašymus.

4. Šio straipsnio 1 ir 2 dalies reikalavimai dėl įpareigojimo atlikti geležinkelių avarijos ar incidento, kuris įvyko Lietuvos Respublikos ir kitos Europos Sąjungos valstybės narės pasienio ruože arba netoli jo, saugos tyrimą netaikomi, kai saugos tyrimus atliekantis struktūrinis padalinys ir kitos Europos Sąjungos valstybės narės saugos tyrimo institucija susitaria, kad šios avarijos ar incidento saugos tyrimą atlieka kitos valstybės saugos tyrimų institucija.

5. Saugos tyrimus atliekantis struktūrinis padalinys privalo atlikti lynų kelio įrenginio sunkios avarijos saugos tyrimą, taip pat gali imtis lynų kelio įrenginio avarijos ir incidento saugos tyrimo, jei šis saugos tyrimas būtų svarbus lynų kelio įrenginių saugai.

6. Saugos tyrimus atliekantis struktūrinis padalinys atlieka kelių transporto priemonės įskaitinio eismo įvykio saugos tyrimą, jei šis saugos tyrimas svarbus kelių transporto saugai.

7. Priimdamas sprendimą atlikti arba atsisakyti atlikti kelių transporto priemonės įskaitinio eismo įvykio saugos tyrimą, saugos tyrimus atliekantis struktūrinis padalinys atsižvelgia į:

1) kelių transporto priemonės įskaitinio eismo įvykio sunkumą;

2) tai, ar kelių transporto priemonės įskaitinis eismo įvykis yra kelių transporto priemonės įskaitinio eismo įvykių sekos, susijusios su visu kelių transportu, dalis;

3) kelių transporto priemonės įskaitinio eismo įvykio poveikį kelių transporto eismo saugai;

4) subjektų, kurie pagal Saugaus eismo automobilių keliais įstatymą dalyvauja užtikrinant saugias eismo sąlygas keliuose, prašymus.

8. Saugos tyrimus atliekantis struktūrinis padalinys ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo pranešimo apie geležinkelių avariją ar incidentą, lynų kelio įrenginio avariją ar incidentą ir kelių transporto priemonės įskaitinio eismo įvykį gavimo dienos nusprendžia, ar pradėti saugos tyrimą.

23 straipsnis. Saugos tyrimo atnaujinimas ir nutraukimas

1. Atsiradus naujų svarbių faktų ar aplinkybių, kurie gali turėti įtakos transporto saugai, saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio vadovas gali nuspręsti atlikti arba atnaujinti saugos tyrimą.

2. Saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio vadovas gali nutraukti pradėtą saugos tyrimą, kuris nėra privalomas pagal šio įstatymo 20, 21 ar 22 straipsnio reikalavimus, jeigu iš saugos tyrimo metu gautos informacijos paaiškėja, kad saugos tyrimas nebūtų svarbus transporto saugai.

VII SKYRIUS

ĮRODYMŲ SAUGOJIMAS IR TYRIMŲ KOORDINAVIMAS

24 straipsnis. Įrodymų saugojimas

1. Kol atvyksta saugos tyrimo vadovas ir (ar) saugos tyrėjas (-ai), laivo ar geležinkelių avarijos ir incidento vietoje įrodymai turi būti neliečiami ir nejudinami, draudžiama ten imti ėminius, judinti laivą ar riedmenis ir jų infrastruktūros įrangą, jų dalis ar nuolaužas, išskyrus atvejus, kai tai būtina siekiant užtikrinti neatidėliotinos pagalbos asmenų gyvybei, sveikatai ar turtui suteikimą bei įrodymų apsaugą ir konsultuojantis su saugos tyrimus atliekančiu struktūriniu padaliniu.

2. Su avarija ar incidentu susiję asmenys imasi visų reikiamų veiksmų, kad išsaugotų su avarija ar incidentu susijusius įrodymus, dokumentus, medžiagą ir įrašus ir užkirstų kelią bet kokiam šios informacijos perrašymui ar kitokiam pakeitimui.

3. Avarijos ar incidento vietoje esantys įrodymai paimami ir saugomi vadovaujantis teisės aktais, reglamentuojančiais įrodymų rinkimą ir saugojimą, institucijų ir įstaigų, nurodytų šio įstatymo 25 straipsnio 4 dalyje, sudarytais susitarimais dėl bendradarbiavimo saugos tyrimo srityje.

25 straipsnis. Tyrimų koordinavimas

1. Jeigu pradedamas avarijos ar incidento ikiteisminis tyrimas, institucija, vykdanči ikiteisminį tyrimą, apie tai praneša saugos tyrimus atliekančiam struktūriniui padaliniui. Saugos tyrimus atliekantis struktūrinis padalinys užtikrina turimų įrodymų apsaugą.

2. Kai saugos tyrimus atliekantis struktūrinis padalinys ketina atlikti ekspertizę ar analizę, kurios metu gali būti pakeisti ar sunaikinti daiktiniai įrodymai, saugos tyrimus atliekantis struktūrinis padalinys turi gauti išankstinį institucijos, vykdančios ikiteisminį tyrimą, sutikimą. Jeigu toks sutikimas negaunamas per 2 savaites nuo prašymo pateikimo dienos, saugos tyrimus atliekantis struktūrinis padalinys gali atlikti reikiamą ekspertizę ir analizę.

3. Institucijos, vykdančios ikiteisminį tyrimą, bendradarbiauja su saugos tyrimus atliekančiu struktūriniu padaliniu ir suteikia jam galimybę gauti turimus įrodymus ir informaciją.

4. Saugos tyrimus atliekantis struktūrinis padalinys, institucijos, vykdančios ikiteisminį tyrimą, valstybinė priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba, eismo saugos institucija ir kitos institucijos, kurios dalyvauja su avarijos ar incidento saugos tyrimu susijusioje veikloje, tarpusavyje bendradarbiauja ir keičiasi informacija.

VIII SKYRIUS

NESKELBTINA SAUGOS TYRIMO INFORMACIJA IR KONFIDENCIALUMO UŽTIKRINIMAS

26 straipsnis. Neskelbtina saugos tyrimo informacija

1. Toliau nurodyta informacija neskelbiama ir naudojama tik saugos tyrimo tikslais:

1) saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio saugos tyrimo metu iš asmenų surinkti parodymai;

2) informacija, kurioje nurodoma asmenų, davusių parodymus atliekant saugos tyrimą, tapatybė;

3) saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio surinkta informacija apie asmenis, įskaitant informaciją apie asmenų sveikatą;

4) atliekant saugos tyrimą gauta medžiaga, tokia kaip pastabos, juodraščiai, saugos tyrėjų pateiktos nuomonės;

5) pagal Europos Sąjungos teisės aktuose arba Lietuvos Respublikai privalomuose tarptautiniuose įsipareigojimuose nustatytą tvarką saugos tyrėjų iš kitų valstybių pateikta informacija ir įrodymai;

6) ataskaitų ir pranešimų projektai;

7) laivo ir riedmenų ir jų eismo valdymo tarnybose padaryti pokalbių, vaizdo ir duomenų įrašai, užtikrinant, kad informacija, nesusijusi su saugos tyrimu, ir ypač informacija, susijusi su asmens privatumu, yra tinkamai saugoma.

2. Teisingumo ministras gali nuspręsti, kad nauda, gauta atskleidus šio straipsnio 1 dalyje ir Reglamento (ES) Nr. 996/2010 14 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytą neskelbtiną saugos tyrimo informaciją dėl bet kokių kitų teisėtų priežasčių, viršija neigiamą poveikį, kurį toks veiksmas vidaus ir tarptautiniu mastu gali padaryti atliekamam ar bet kuriam būsimam saugos tyrimui, ir priimti sprendimą dėl šio straipsnio 1 dalyje ir Reglamento (ES) Nr. 996/2010 14 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytos neskelbtinos saugos tyrimo informacijos atskleidimo.

3. Priimdamas sprendimą dėl šio straipsnio 1 dalyje ir Reglamento (ES) Nr. 996/2010 14 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytos neskelbtinos saugos tyrimo informacijos atskleidimo teisingumo ministras turi nustatyti ir įvertinti būtiną atskleisti informaciją:

1) neskelbtinos saugos tyrimo informacijos tikslą;

2) numatomą neskelbtinos saugos tyrimo informacijos naudojimo tikslą;

3) ar atskleidus arba panaudojus neskelbtiną saugos tyrimo informaciją nebus pakenkta asmens arba organizacijos teisėms ar interesams;

4) ar asmuo arba organizacija, su kuriais susijusi neskelbtina saugos tyrimo informacija, sutinka, kad tokia informacija būtų atskleista;

5) ar bus užtikrinta atskleistos neskelbtinos saugos informacijos apsauga;

- 6) ar neskelbtina saugos tyrimo informacija yra arba gali būti neidentifikuota ar apibendrinta;
- 7) ar yra skubus poreikis susipažinti su neskelbtina saugos tyrimo informacija, kad būtų išvengta rimto pavojaus sveikatai ar gyvybei;
- 8) ar neskelbtina saugos tyrimo informaciją yra slapto ar riboto naudojimo;
- 9) ar neskelbtinoje saugos tyrimo informacijoje nurodoma, kad avariją ar incidentą galėjo sukelti veiksmas ar neveikimas, laikytinas dideliu aplaidumu, tyčiniu nusižengimu arba padarytas turint nusikalstamų ketinimų;
- 10) ar neskelbtinos saugos tyrimo informacijos atskleidimas neturės neigiamo poveikio atliekamam ikiteisminiam tyrimui.

27 straipsnis. Konfidencialumo užtikrinimas

1. Saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis, privalo saugoti valstybės, tarnybos, profesinę, komercinę ar kitą įstatymų saugomą paslaptį sudarančią informaciją, saugos tyrimo metu gautą neskelbtiną saugos informaciją, taip pat bet kokią kitą konfidencialią informaciją, kurią jie sužinojo atlikdami savo užduotis arba naudodamiesi savo įgaliojimais, eidami pareigas ar pasibaigus jų tarnybos (darbo) santykiams.
2. Šio straipsnio 1 dalyje nustatyta konfidencialumo užtikrinimo pareiga taip pat taikoma saugos tyrėjams, paskirtiems pagal šio įstatymo 16 straipsnio 2 dalį ir pateikusiems rašytinį įsipareigojimą, su šio straipsnio 1 dalyje išvardyta informacija susipažinusiems saugos tyrimo metu.
3. Informacijos atskleidimas nesilaikant šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytų apribojimų užtraukia administracinę atsakomybę.
4. Saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartį, taip pat saugos tyrėjai, paskirti pagal šio įstatymo 16 straipsnio 2 dalį, net ir pasibaigus jų tarnybos (darbo) santykiams neduoda parodymų jokiame administraciniame, ikiteisminiame arba teisminiame procese, vykstančiame dėl avarijos ar incidento.

IX SKYRIUS SAUGOS TYRIMO ATASKAITA

28 straipsnis. Saugos tyrimo ataskaita

1. Kiekvienas saugos tyrimas užbaigiamas parengiant viešai skelbiamą saugos tyrimo ataskaitą, kurią pasirašo saugos tyrimo vadovas ir tvirtina saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio vadovas.
2. Ataskaitoje pateikiama avarijos ar incidento faktinė informacija, faktinės informacijos analizė, išvados, priežastys ir (ar) veiksniai, dėl kurių įvyko avarija ar incidentas, ir, jei reikia, saugos rekomendacijos.
3. Ataskaitoje užtikrinamas visų į avariją ar incidentą patekusių asmenų anonimiškumas.
4. Šio įstatymo 26 straipsnio 1 dalyje nurodyta neskelbtina saugos tyrimo informacija įtraukiama į ataskaitą tik tuo atveju, jei ji svarbi avarijos ar incidento analizei. Su analize nesusijusi informacija ar jos dalys ataskaitoje neatskleidžiamos.

29 straipsnis. Saugos tyrimo ataskaitos pateikimas

1. Prieš saugos tyrimus atliekančiam struktūriniui padaliniui viešai paskelbiant saugos tyrimo ataskaitą, su avarija ar incidentu susijusiems asmenims ir asmenims, kuriems saugos tyrimo ataskaitos paskelbimas gali turėti įtakos, suteikiama teisė pateikti pastabas dėl saugos tyrimo ataskaitos projekto. Pastabos teikiamos vadovaujantis konfidencialumo principu.
2. Su avarija ar incidentu susiję asmenys ir asmenys, kuriems saugos tyrimo ataskaitos paskelbimas gali turėti įtakos, raštu pateikia pastabas per saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio nustatytą, ne trumpesnę nei 10 ir ne ilgesnę kaip 60 kalendorinių dienų, terminą.
3. Saugos tyrimus atliekantis struktūrinis padalinys įvertina iš su avarija ar incidentu susijusių asmenų ir asmenų, kuriems saugos tyrimo ataskaitos paskelbimas gali turėti įtakos, gautas pastabas

ir, jei atsižvelgia, papildo saugos tyrimo ataskaitą.

4. Saugos tyrimus atliekantis struktūrinis padalinys parengia galutinę saugos tyrimo ataskaitą ir ją paskelbia viešai per įmanomą trumpiausią laikotarpį, tačiau ne vėliau kaip per 12 mėnesių nuo avarijos ar incidento dienos.

5. Jeigu saugos tyrimo ataskaitos per 12 mėnesių paskelbti neįmanoma, saugos tyrimus atliekantis struktūrinis padalinys tarpinį pranešimą po avarijos arba incidento skelbia bent kartą per metus ir jame išsamiai aprašo saugos tyrimo eigą ir visus iškeltus saugos klausimus. Saugos tyrimo ataskaita turi būti paskelbta ne vėliau kaip per 4 metus nuo avarijos ar incidento dienos.

6. Saugos tyrimo ataskaita viešai skelbiama siekiant ateityje užkirsti kelią avarijoms ir incidentams. Saugos tyrimo ataskaita ir atskiros jos dalys negali būti naudojamos kaip įrodymas administraciniame, ikiteisminiame arba teisminiame procese.

X SKYRIUS SAUGOS REKOMENDACIJOS

30 straipsnis. Saugos rekomendacijos

1. Bet kuriuo saugos tyrimo etapu saugos tyrimus atliekantis struktūrinis padalinys gali teikti saugos rekomendacijas, kurios padėtų sustiprinti transporto saugą ir užkirsti kelią avarijoms ir incidentams.

2. Saugos tyrimus atliekantis struktūrinis padalinys saugos rekomendacijas taip pat gali teikti remdamasis kelių saugos tyrimų ar bet kurios kitos veiklos, atliktos nagrinėjant ar analizuojant su transporto sauga susijusią informaciją, analize ar abstrakčia duomenų analize.

3. Saugos rekomendacijos skirtos tiems, kurie turi tinkamų kompetencijų jas įgyvendinti, pvz., orlaivio, laivo, riedmenų, lynų kelio įrenginio ar kelių transporto priemonės savininkams, valdytojams, projektuotojams, gamintojams, nacionalinėms ir užsienio valstybių institucijoms, vykdančioms eismo kontrolės, priežiūros, infrastruktūros valdymo, paieškos ir gelbėjimo funkcijas, Europos Sąjungos institucijoms ir tarptautinėms organizacijoms ir pan.

4. Saugos rekomendacijomis nėra nustatomi kalti ar atsakingi už avariją ar incidentą asmenys.

31 straipsnis. Veiksmai gavus saugos rekomendacijas

1. Saugos tyrimus atliekančiam struktūriniui padaliniui pateikus saugos rekomendaciją saugos rekomendacijos gavėjui, saugos rekomendacijos gavėjas patvirtina, kad ją gavo, ir per 90 kalendorinių dienų raštu praneša saugos tyrimus atliekančiam struktūriniui padaliniui, kokių veiksmų imtasi ar ketinama imtis saugos rekomendacijai įgyvendinti ir, jei reikia, kiek laiko prireiks jiems užbaigti, o jei nesiimama jokių veiksmų, nurodoma to priežastis.

2. Per 60 kalendorinių dienų nuo saugos rekomendacijos gavėjo atsakymo gavimo dienos saugos tyrimus atliekantis struktūrinis padalinys praneša saugos rekomendacijos gavėjui, ar jo veiksmai saugos rekomendacijai įgyvendinti tinkami, ir pagrindžia savo nuomonę, jeigu nesutinka su saugos rekomendacijos gavėjo sprendimu nesiimti jokių veiksmų.

3. Saugos rekomendacijos gavėjas, gavęs saugos rekomendaciją, prireikus imasi priemonių užtikrinti, kad į saugos tyrimus atliekančio struktūrinio padalinio ar Europos Sąjungos valstybės narės saugos tyrimų institucijos saugos rekomendacijose pateiktus siūlymus būtų atsižvelgta ir imtasi veiksmų.

4. Saugos rekomendacijos gavėjas, įgyvendindamas saugos rekomendacijoje pateiktus siūlymus (kol jie bus įgyvendinti), ne rečiau nei vieną kartą per metus saugos tyrimus atliekančiam struktūriniui padaliniui parengia ataskaitą apie veiksmus, kurių ėmėsi ar ketina imtis saugos rekomendacijai įgyvendinti.

5. Saugos tyrimus atliekantis struktūrinis padalinys stebi, kaip įgyvendinamos pateiktos saugos rekomendacijos.

XI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

32 straipsnis. Saugos tyrimo bylų saugojimas ir atsakomybė už šio įstatymo reikalavimų pažeidimus

1. Saugos tyrimų bylos turi būti saugomos ir archyvuojamos taip, kad būtų užtikrinta šio įstatymo 26 straipsnio 1 dalyje nurodytos neskelbtinos saugos tyrimo informacijos apsauga.
2. Asmenys, pažeidę šio įstatymo reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso arba Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso nustatyta tvarka.

33 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas įsigalioja 2025 m. sausio 1 d.
2. Teisingumo ministras ir susisiekimo ministras iki 2024 m. gruodžio 20 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.
3. Teisingumo ministro paskirtų orlaivių avarijų ir incidentų tyrimų vadovo, laivų avarijų ir incidentų tyrimų vadovo ir geležinkelių transporto katastrofų, eismo įvykių ir riktų tyrimų vadovo iki šio įstatymo įsigaliojimo pradėti avarijų ir incidentų saugos tyrimai baigiami šio įstatymo nustatyta tvarka.
4. Kituose teisės aktuose vartojamą sąvoką „geležinkelių transporto katastrofa“ atitinka sąvoka „sunki geležinkelių avarija“, sąvoką „geležinkelių transporto eismo įvykis“ atitinka sąvoka „geležinkelių avarija“, sąvoką „geležinkelių transporto riktas“ atitinka sąvoka „geležinkelių incidentas“.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/18/EB, nustatanti pagrindinius principus, taikomus avarijų jūrų transporto sektoriuje tyrimui, ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 1999/35/EB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/59/EB.

2. 2010 m. spalio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 996/2010 dėl civilinės aviacijos avarijų ir incidentų tyrimo ir prevencijos, kuriuo panaikinama Direktyva 94/56/EB, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2018 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2018/1139.

3. 2011 m. gruodžio 9 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1286/2011, kuriuo priimama bendroji jūrų laivų avarijų ir incidentų tyrimo metodika.

4. 2016 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/798 dėl geležinkelių saugos (nauja redakcija) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2020 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2020/1530.

5. 2019 m. liepos 1 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2019/1128 dėl prieigos prie saugos rekomendacijų ir su jomis susijusių atsakymų, laikomų Europos centrinėje saugykloje, kuriuo panaikinamas Sprendimas 2012/780/ES.

6. 2020 m. balandžio 24 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2020/572 dėl geležinkelių avarijų ir incidentų tyrimo ataskaitų struktūros, kurios turi būti laikomasi.
